

Liên-Xô

Ngô Thị Nga

Cái biệt hiệu này của tôi vậy mà ngộ, nó đi theo tôi từ năm tôi học lớp 11C2 tại trường THND cho tới bây giờ, đến nay cũng đã 29 năm. Có một lần, anh bạn rất thân hỏi tôi: “Tại sao thầy Vịnh lại đặt cho N cái biệt hiệu là Liên-xô?” Thoáng nghe cái biệt hiệu Liên-xô, anh bạn lại nghĩ rằng, ngày xưa, khi học lớp 11, vì tôi cao lớn, to con, như người ngoại quốc, nên được đặt biệt hiệu là Liên-xô. Nhưng sự thật không phải là như thế.

Năm học lớp 11C2, 1977, tôi là một học trò mới chuyển về trường. Khuôn viên nhà trường, lớp học, thầy cô, bạn bè, tất cả đều lạ lẫm. Mỗi tuần lễ đầu tôi còn rất ngại ngùng, nên lúc nào cũng ngồi im lặng quan sát mọi người trong lớp học, kể cả các thầy cô giáo. Giờ Văn năm ấy do thầy Vịnh dạy. Một hôm, thầy Vịnh gọi tôi đứng lên phát biểu ý kiến trong lớp, và tự xưng thầy gọi tôi là Liên-Xô. Các bạn biết là vào thời điểm ấy, đa số nhà nào cũng ăn độn, từ bo bo cho đến bột mì, hay bắp, mì trộn com. Gia đình tôi cũng đồng chung một cảnh ngộ. Dáng người tôi vì thế nó ốm nhom, ốm nhách, dẹp lép, và dài ra giống như cọng mì dẹp, vì thiếu ăn, làm sao tôi có thể to cao giống người ngoại quốc như anh bạn tôi đã tưởng được.

Tôi không thích cái biệt hiệu này một chút nào hết, nhưng chỉ im lặng, không nói gì. Mỗi lần thầy gọi tôi bằng biệt hiệu ấy, tôi nhìn thầy, mặt tôi nhăn lại còn hơn là ... khi ăn phải ớt cay. Nhăn xong, tôi xịu mặt ra một đồng. Tôi càng nhăn, càng nặng mặt với thầy, thầy càng gọi tôi bằng biệt hiệu ấy càng nhiều hơn. Tôi tự nhủ, thế nào cũng phải lựa một dịp nào đó để nói với thầy, là tôi không thích cái tên này chút nào. Kinh nghiệm cho tôi biết là nhăn mặt, xịu mặt ra, hay nhìn trả lại thầy một cách không bằng lòng là vô hiệu quả đối với thầy rồi.

Một buổi chiều, lớp tôi đi làm lao động với thầy Vịnh, vì thầy cũng là thầy chủ nhiệm của

lớp. Thầy dẫn đám học sinh chúng tôi ra bãi đất trống cạnh trường để cuốc đất trồng khoai lang. Nhiệm vụ của chúng tôi là phải cuốc đất và đắp thành một luống để trồng các dây khoai lang. Thầy giao cho tôi một cái cuốc. Thú thật, đây là lần đầu tiên, tôi mới được cầm đến cái cuốc, và tôi mới biết rõ ràng hình dạng nó ra sao. Cầm cán cuốc lên đã thấy nặng rồi. Bây giờ cuốc đất, nhưng cuốc ra làm sao, tôi tự hỏi. Có lẽ cũng giống như bở củi. Nhưng bở củi, tôi cũng không biết bở, vì trong gia đình đó là nhiệm vụ của ông anh kế tôi. Chẳng lẽ tôi lại quay sang hỏi mấy bạn cuốc đất ra làm sao, e rằng các bạn ấy lại cười cho, nên tôi phải làm cách nào để tránh được mắt của thầy và đám bạn mới này. Không khó gì, tôi từ từ lôi cái cuốc, rút lui xuống tí một xó trên bãi đất, đằng sau lưng của tất cả các bạn, để không ai trông thấy tôi. Cứ thế, tôi loay hoay với cái cuốc, không biết phải nâng cán cuốc lên cao bao nhiêu, và phải bở xuống đất như thế nào để đất sẽ bật lên thành từng luống bây giờ. Sau cùng, tôi giơ cao cán cuốc, và bở đại một cái xuống dưới bãi đất lần đầu tiên. Vừa bở, tôi vừa nghĩ, chắc điếm lao động kỳ này, tôi sẽ được thầy Vịnh cho tôi con số không... Bỗng dưng,

tiếng thầy Vịnh vang lên, cắt đứt dòng suy nghĩ của tôi:

“Giời ơi, trông Liên-xô nó cuốc đất kia, cứ như là nó sợ cái cán cuốc bị gãy không bằng ấy.”

Mặt tôi chuyển sang màu đỏ, đỏ au. Có tiếng cười khúc khích đâu đây của đám bạn học chung lớp. Tôi nhăn nhó, trong lòng cảm thấy khó chịu với thầy Vịnh lắm rồi. Đang què vì không biết cuốc đất, bây giờ lại còn bị thầy gọi bằng cái biệt hiệu ấy. Tôi quyết định, lần này tôi phải nói chuyện với thầy cho ra lẽ, về cái biệt hiệu thầy đặt cho tôi mới được.

Cuối buổi lao động ngày hôm ấy, tôi lại gần thầy, với giọng hết sức bình tĩnh, nhưng trong lòng run như cây sậy, tôi nhỏ nhẹ:

“Thưa thầy, tại sao thầy lại gọi em là Liên Xô vậy thầy?”

“Thế ... Nga không phải là Liên-xô à? Nga có nghĩa là Liên-xô, chứ là gì nữa.” Thầy mỉm cười.

“Dạ vâng. Nhưng mà em không thích cái tên này. Mai một thầy đừng có gọi em như vậy nữa nhé, em không thích đâu!”

Thầy Vịnh vẫn mỉm cười. Tôi vẫn còn nhớ rõ, thầy Vịnh có nụ cười rất tươi và hiền.

Về sau này, các bạn trong lớp, nam cũng như nữ, đều gọi tôi bằng cái tên ấy. Nhất là hai tên con trai học chung lớp, KT và G, tuy bé người nhất lớp, nhưng giọng nói lại to như tiếng ễnh ương sau một cơn mưa lớn. Hai bạn này quên hẳn cái tên cúng cơm của tôi. Mỗi khi gặp tôi ngoài hành lang lớp học, trong sân trường, các bạn ấy cứ hét toáng lên cái biệt hiệu mà tôi không mấy gì ưa: “Chị Liên-xô ơi”. Có người gọi mình là chị, tôi thấy cũng vui, và thỏa mãn được chút đỉnh. Nhưng tôi tức lắm, làm gì được ai bây giờ! Và rồi tôi e ngại, rằng có ngày cái biệt hiệu này của tôi sẽ lan qua các lớp bên cạnh. Thế là tôi nảy ra một ý định. Lần này, dứt khoát, tôi phải làm sao nói lên được nỗi bức dọc, khó chịu của mình về cái

biệt hiệu này, cho thầy và cả lớp nghe, kéo rồi nó lan ra xa quá, không lấy lại kịp.

Tới giờ Văn, cũng như mọi khi, tôi bị thầy khảo bài. Thầy Vịnh vẫn theo thói quen, gọi tôi bằng cái biệt hiệu đó. Kế hoạch đã được nuôi nấng âm ỉ trong lòng tôi từ bấy lâu nay, thế là tôi có dịp tuôn ra. Vừa nghe Thầy gọi vậy, trong tích tắc, tôi đứng phắt dậy như cái lò xo. Trước hết, dõng mắt về phía thầy, tôi tặng thầy một cái nhìn rất ư là mắt thâm mỹ (tôi lờm thầy thì đúng hơn). Mặt nhăn nhó, hai chân dậm thình thịch, tôi lầu bầu và cằn nhằn thầy, thật to, cho cả lớp cùng nghe:

”Em không có thích cái tên này đâu. Sao thầy cứ gọi cái tên này hoài vậy. Tên em là Nga, em đã nói với thầy rồi, là em không có thích cái tên Liên-xô, mà tại sao thầy cứ gọi em là Liên-xô hoài vậy!”

Cả lớp im phăng phắc. Tôi hài lòng, mỉm cười và nghĩ thầm, là mình đã thắng thầy kỳ này. Nào dè chỉ được có nửa giây, nhớ bạn Tuyết-Hương, ngồi đằng sau lưng tôi, tự dưng nói lớn lên:

“Ồ hơ... coi kia, coi chị Nga kia. Lớn đầu rồi còn đi nhõng nhẽo với thầy kia!”

Cả lớp cười ồ. Đám nam sinh ôm bụng cười, có tên còn bò lăn ra ghé, cười nghiêng ngửa. Tôi liếc nhanh về phía thầy, thầy cũng đang nhìn tôi, thầy cười, với nụ cười tươi muôn thuở của thầy. Còn tôi, lúc ấy, mặt tôi đỏ còn hơn trái gấc chín, và ước gì, tôi chui được xuống đất để trốn...

Cái biệt hiệu oái oăm của tôi không những nó đã lan qua các lớp bên cạnh cùng cấp, mà ngay cả các lớp cấp nhỏ hơn. Kế tiếp, nó lan luôn về khu xóm nơi tôi cư ngụ. Và kể từ đó, trong gia đình tôi, các anh, chị lớn, và các em, đều gọi tôi là Liên-xô, cho mãi tới bây giờ. Đã gần ba mươi năm, đây là một trong những kỷ niệm, với thầy cô và bạn bè mà tôi vẫn còn nhớ như in.
